

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Υμηττοῦ 47-51, 161 21 Καισαριανή. Τηλ. 01-7224123 FAX 01-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) [info@imkby.gr](mailto:info@imkby.gr)

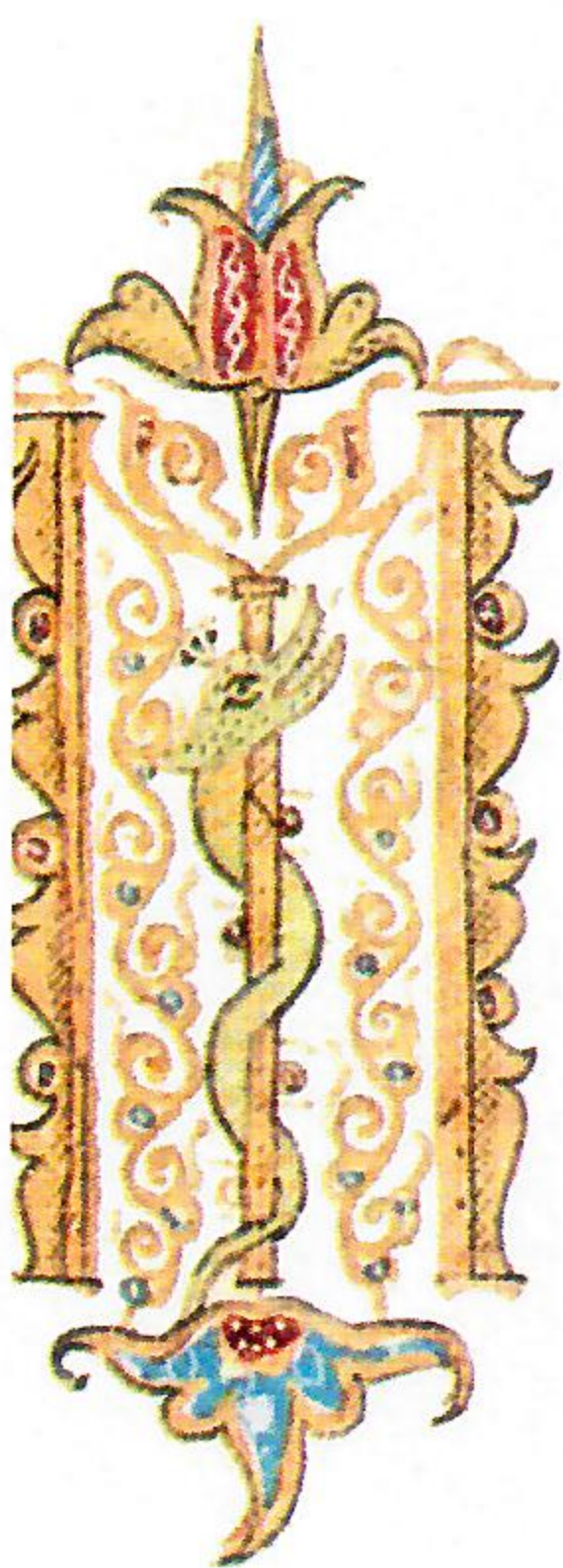
Ἀριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/149

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 2007

### ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 65η

Πρὸς τοὺς Πανοσιολογιωτάτους καὶ Αἰδεσιμολογιωτάτους Πρεσβυτέρους,  
τὸν Ἱεροκλήρκα καὶ τοὺς Ἐφημερίους,  
τοὺς Εὐλαβεστάτους Διακόνους  
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,  
χαίρετε ἐν Κυρίῳ!



ἐ τὸ πνευματικὸ σάλπισμα «ἔφθασε καιρὸς, ἡ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων ἀρχή, ἡ κατὰ τῶν δαιμόνων νίκη, ἡ πάνοπλος ἐγκράτεια, ἡ τῶν Ἀγγέλων εὐπρέπεια, ἡ πρὸς Θεὸν παρρησία» (Δοξαστικὸ Ὁρθρου Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς) ἡ ἁγία Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νὰ εἰσέλθουμε στὴν ἁγία καὶ μεγάλη Τεσσαρακοστή, τὴν περίοδο τῶν πνευματικῶν ἀγώνων πρὸς καθαρισμό ψυχῆς καὶ σώματος ἀπὸ «τὴν εὐπερίστατο ἁμαρτία», (πρὸς Ἑβραίους ιβ' 1) πρὸς ἐγκράτεια παθῶν, περιορισμὸ δηλαδή τῆς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας, ποὺ ἐκδηλώνεται καὶ ἐνεργεῖται πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως μὲ τὰ ἁμαρτωλὰ πάθη ἢ ἄλλως πῶς μὲ τὰ πάθη τῆς κακίας.

Εὕρισκόμενοι λοιπὸν στὴν ἀρχὴ τῆς περιόδου «τὴν πάνσεπτον ἐγκράτειαν, ἐναρξώμεθα φαιδρῶς, ἀκτῖνας ἀπολάμποντες, τῶν ἁγίων ἐντολῶν, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἀγάπης τὴν λαμπρότητα, προσευχῆς τὴν ἀστραπὴν, ἀγνείας καθαρότητα, εὐανδρίας τὴν ἰσχύν» (Δοξαστικὸ τοῦ Ὁρθρου τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας).



Ἐν συνεχείᾳ θὰ σᾶς ὑπομνήσουμε μὲ πατρικὴ ἀγάπη ὠρισμένα καθήκοντα, τὰ ὅποια ἐνδεχομένως νὰ ἔχουν ἀτονήσει ἀπὸ τὴν μέριμνα καὶ τὴν τύρβη τοῦ βίου, ποὺ ἀπορροφοῦν ὅλες μας τὶς δυνάμεις.

### 1. Ἑσωτερικὴ κάθαρσις

Οἱ ποιμένες ὀφείλουμε κατὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου μας νὰ καθαρίσουμε *«πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν»* (Ματθαίου κγ' 26), δηλαδή νὰ καθαρίσουμε τὴν ψυχὴ μας ἀπὸ τὸν ρύπο τῆς ἁμαρτίας, ὥστε καὶ ἡ ἐξωτερικὴ συμπεριφορὰ μας νὰ εἶναι λαμπρὴ.

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἔχουν ἐπικεντρώσει τὴν διδασχὴ τους σ' αὐτὴ τὴν ὑποχρέωσι τοῦ πιστοῦ καὶ ἐπομένως καὶ τοῦ ποιμένου νὰ ἀγωνίζεται γιὰ ἐσωτερικὴ κάθαρσι, ἡ ὁποία ἀντανακλᾶται σὲ ὅλη τὴν συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀκατάστατος καὶ ρυπαρὴ ψυχὴ ἐπηρεάζει ὅλη τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, στὴν δὲ περὶπτωσι τῶν ποιμένων καὶ τὴν διακονία τους.

Συνεπῶς αὐτὴ τὴν περίοδο ἀγωνιζόμαστε ἐντονώτερα καὶ μεθοδικώτερα γιὰ νὰ καθαρίσουμε τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα μας ἀπὸ κάθε μολυσμὸ τῆς ἁμαρτίας κατὰ τὴν προτροπὴ: *«Καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ»* (πρὸς Κορινθίους Β' ζ' 1). Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος προτρέπει τοὺς πιστοὺς: *«Ἀγνίσате καρδίας»* (Ἰακώβου δ' 8). Καρπὸς τῆς ἀγνείας εἶναι ἡ ἀγάπη γιὰ τοὺς ἀδελφούς κατὰ τὸν ἀπόστολον Πέτρον: *«Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς»* (Α' α' 22). Καὶ ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης θεωρεῖ, ὅτι ὁ ἀγωνίας αὐτὸς γιὰ τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ: *«Πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι»* (Α' γ' 3).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐπισημαίνει τὴν ἀνάγκη ὁ ποιμένας νὰ ἀγωνίζεται καὶ νὰ ἀσκῆται, γιὰ νὰ μὴ ὑστερήσῃ στὴν *«ἐν Χριστῷ ζωῇ»* καὶ ἀπορριφθῇ ἀπὸ τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὅταν γράφει *«ἀλλὰ ὑποπιᾶζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι»* (πρὸς Κορινθίους Α' θ' 27).

Ὁ κίνδυνος τῆς ἀπορρίψεως εἶναι προφανής.

Καθῆκον· νὰ ἐπιδιώξουμε τὴν κάθαρσι τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς μας ἀπὸ τὴν πολύμορφη ἁμαρτία.

### 2. Ὁ τρόπος ποὺ γίνεται νόμος

Ὁ ποιμένας εἶναι τύπος τῶν πιστῶν κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου ὅτι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς *«ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται»* (Ἰωάννου ι' 4) καὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου *«τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ»* (πρὸς Τιμοθέον Α' δ' 12).



Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ποιμένου ἐπηρεάζει τὴν ζωὴ καὶ τὸν τρόπο τῆς συμπεριφορᾶς τῶν πιστῶν. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τοῦ ποιμένου γίνεται νόμος γιὰ τοὺς πιστοὺς.

Ἡ ἁγία ζωὴ τῶν ποιμένων δοξάζει τὸν Θεὸ κατὰ τὸν λόγο τοῦ Κυρίου «*Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὥπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσῃτε τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς*» (Ματθαίου ε' 16), ἐνῶ ἡ ἁμαρτωλὸς ζωὴ γίνεται ἀφορμὴ βλασφημίας τοῦ Ὀνόματος τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ὥπως ἐπισημαίνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «*τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν*» (πρὸς Ρωμαίους β' 24).

Καθῆκον· νὰ εἴμαστε ὑπόδειγμα πνευματικῆς ζωῆς, ἀσκήσεως τῶν ἀρετῶν, πίστεως καὶ ὑπακοῆς στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς πιστοὺς.

### 3. Αὐτοκριτικὴ

Ὁ ποιμένας ὀφείλει συχνὰ νὰ θέτῃ τὸν ἑαυτό του ὑπὸ τὴν κρίσι τοῦ Θεοῦ, τοῦ θελήματός Του, τῶν ἐντολῶν Του, τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἀποστολῆς του.

Μέσῳ αὐτῆς ὁδηγεῖται στὴν αὐθεντικότητα καὶ προφυλάσσεται ἀπὸ τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὴν ἐκκοσμίκευσιν.

Καθῆκον· νὰ θέτουμε τὸν ἑαυτό μας κάτω ἀπὸ τὸ ἔλεγχον τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου θελήματός Του.

### 4. Διαρκὴς θυσία

Ὁ ποιμένας διαρκῶς θυσιάζεται γιὰ τὶς ψυχὰς ποὺ ἐμπιστεύθηκε σ' αὐτὸν ὁ Κύριος. Ὁ Κύριος μεταξὺ τῶν γνωρισμάτων τοῦ καλοῦ ποιμένου ἀναφέρει καὶ τὴν θυσία «*ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησι ὑπὲρ τῶν προβάτων*» (Ἰωάννου ι' 11). Ἐγινε μάλιστα ὁ Ἰδιὸς ὡς «καλὸς ποιμὴν» πρότυπο τῶν ποιμένων. Ὁ Κύριος προσέφερε τὴν ζωὴ Του θυσία λογικὴ καὶ εὐάρεστη γιὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ψυχῶν μας. Αὐτὸ ὀφείλουμε νὰ πράττουμε κι ἐμεῖς γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ εἶναι τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Καθῆκον· νὰ προσφέρουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας θυσία γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας, ὥπως ὁ Κύριός μας.

### 5. Ἀγάπη - Ἀνεκτικότητα - Συγχωρητικότητα

Μὲ αὐτὲς τὶς ἀρετὲς ὁ Κύριος ἐνεδύθη τὴν αἰώνια δόξα. Ἔτσι μᾶς ἐδίδαξε τὸ δρόμο καὶ τὸν τρόπο ποὺ ὁδηγεῖ στὴν ἔνθεον δόξαν.

Ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρεται στὴν τελείαν καὶ ὁλοκληρωτικὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου γιὰ τοὺς μαθητὲς Του γράφων, ὅτι ὁ Κύριος «*ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς*» (Ἰωάννου ιγ' 1).

Ἐφάνερωσε αὐτὴ τὴν μεγάλη ἀγάπην Του γιὰ τοὺς μαθητὲς Του μὲ τοὺς λόγους



«καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ᾧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ» (Ἰωάννου ιζ´ 19).

Ὁ Κύριος ἠνέχθη τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα μακροθυμῶν· τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν σκληροκαρδίαν τῶν Ἰουδαίων, τὴν ἀδυναμίαν τῶν μαθητῶν Του, τὴν προπέτειαν τῶν σταυρωτῶν Του καταλιπὼν ὑπόδειγμα ἀνεκτικότητος καὶ μακροθυμίας.

Τὸ μεγαλεῖο τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσφαλῶς φανεροῦται μὲ ὅλες τὶς ἐνέργειές Του καὶ τὶς ἀρετές Του, ἐκορυφώθη ὅμως μὲ τὴν συγχωρητικότητα, ὅταν συνεχώρησε τοὺς σταυρωτές Του καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ σταυροῦ πρόφερε τοὺς λόγους: «*Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι.*» (Λουκᾶ κγ´ 34). Ἡ συγχωρητικότητα ἀποβάλλει ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας μίσση, ἔριδες, διχόνοιες, ἐγωισμούς, ὑπερηφάνεια, ἐκδικητικότητα καὶ τὰ ὅμοια καὶ εἰσάγει στὴν ψυχὴν τὸν ἀδελφό.

ζ´. Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφότης λέγει: «*ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.*» (β´ 13).

Καθῆκον· νὰ ἔχουμε ἀγάπη - ἀνεκτικότητα καὶ μακροθυμία.

#### 6. Σιωπὴ καὶ Προσευχὴ

Ὁ ποιμένας ἐνῶ ὀφείλει νὰ ἐξαγγέλλῃ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ κηρύττῃ ἀδιακόπως ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ, γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ τὰ προβλήματα του ὀφείλει νὰ σιωπᾷ. Μᾶλλον ὀφείλει νὰ ὁμιλῇ κυρίως στὸν Ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα διὰ τῆς προσευχῆς.

Παράδειγμα μᾶς ἔδωσε ὁ Κύριος πρὸ τοῦ Πάθους Του. Προσευχήθηκε θερμὰ στὸν Ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα, ἀλλὰ μπροστὰ στοὺς σταυρωτές Του ἐσιώπησε.

Καθῆκον· εὐξόμεθα ἐκτενῶς ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ ἀλλήλων .

#### 7. Παρρησία χωρὶς ἀλαζονεία

Ὁ ποιμένας ὀφείλει νὰ ἔχῃ παρρησία, ἀλλὰ μὲ ἀρετὴν, χωρὶς ἀλαζονείαν. Κτυπᾷ τὸ πάθος μὲ τὸν λόγο του, ὅχι ὅμως τὸν ἁμαρτωλὸ καὶ συντετριμμένον ἄνθρωπον. Διακρίνει μεταξὺ ἁμαρτίας καὶ ἁμαρτωλοῦ.

Ὁ ταλαιπωρημένος καὶ συντετριμμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ἄνθρωπος ὁμοιάζει μὲ τὸν περιπεσόντα στοὺς ληστὲς τῆς παραβολῆς τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου (Λουκᾶ ι´ 25-37) καὶ χρειάζεται νὰ περιποιηθοῦμε τὰ τραύματά του ἀπὸ τὰ πάθη «*ἐπιχέοντες ἔλαιον καὶ οἶνον*».

Καθῆκον· νὰ διαθέτουμε λόγο μὲ παρρησία χωρὶς ἀλαζονείαν ἐνθυμούμενοι τὸν λόγο «*οὐ γὰρ ἐλάβετε Πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας*» (πρὸς Ρωμαίους η´ 15).



## 8. Ἡ ἱερατικὴ οἰκογένεια

Ἐπίσης, θέλουμε νὰ σᾶς τονίσουμε ἰδιαιτέρως καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσουμε, νὰ φροντίσετε κι ἐσεῖς, ὅπως καὶ ὅλη ἡ ἱερατικὴ οἰκογένειά σας νὰ μὴ σκανδαλίζετε μὲ τὴν συμπεριφορὰ καὶ τὴν ζωὴ σας τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ ἀποτελῆτε παράδειγμα γιὰ τοὺς ἐνορίτες καὶ νὰ ἀποφεύγετε πράξεις, ἐνέργειες καὶ κινήσεις ποὺ μποροῦν νὰ δώσουν ἀφορμὲς γιὰ ἐπικριτικὰ σχόλια.

Καθῆκον· ἡ ἱερατικὴ οἰκογένεια νὰ δίδῃ μαρτυρία ἑνθεῆς ζωῆς.

\* \* \*

Ἐν συνεχείᾳ ἐπαναλαμβάνουμε ὅσα σὲ παλαιότερες Ἐγκυκλίους ἐγράψαμε γιὰ τὴν ἄσκησι τῆς πνευματικῆς διακονίας μας αὐτὴ τὴν περίοδο.

### 1. Ἡ θεία Λατρεία - Ἱερὲς Ἀκολουθίες.

Ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστὴ εὐρίσκεται στὸ κέντρο καὶ στὴν κορυφὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας. Γι' αὐτὸ ἔχει πολλές, πλούσιες καὶ ποικίλες Ἱερὲς Ἀκολουθίες, περισσότερες ἀπὸ κάθε ἄλλη περίοδο τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Ὅφειλτε νὰ τελῆτε ἀνελλιπῶς καὶ ἐπιμελῶς ὅλες τὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες κατὰ τὴν παραδεδομένη τάξι τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὑπενθυμίζουμε τὴν ἐντολή μας, ὅτι τὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες, Ὁρθρινὲς καὶ Ἑσπερινὲς, πρέπει νὰ τελοῦν ἀπαραιτήτως ὅλοι οἱ Ἐφημέριοι, ἐκτὸς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται σὲ διατεταγμένη ὑπηρεσία.

Καθ' ἐκάστη ἐβδομάδα θὰ τελοῦνται στίς ἐνορίες, οἱ προβλεπόμενες ἀπὸ τὸ «*Τυπικό*» Προηγιασμένες· καθ' ἐκάστη Τετάρτη ἑσπερινή, καθ' ἐκάστη Παρασκευὴ πρωϊνὴ. Ἐπειδὴ οἱ ἐνορίες ἔχουν πολλὰ σχολεῖα ποὺ ζητοῦν νὰ ἐκκλησιασθοῦν, διευκρινίζουμε, ὅτι ἀπὸ τὸ «*Τυπικό*» ἐπιτρέπεται νὰ τελοῦνται Προηγιασμένες καὶ τὶς ἄλλες ἡμέρες τῆς ἐβδομάδος, τηρουμένων κατὰ τὰ λοιπὰ τῶν γνωστῶν προϋποθέσεων.

Ὅμοίως δύνασθε νὰ τελῆτε διπλὲς Ἀκολουθίες τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς ἐξυπηρέτησι τῶν ἡλικιωμένων, τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν σχολείων.

Ἐπισημαίνουμε, ὅτι ἀπὸ τὸ «*Τυπικό*» προβλέπεται τὶς Κυριακὲς τῶν Νηστειῶν νὰ τελῆται ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἡ λειτουργία αὕτη ἐκφράζει μὲ ἄριστο τρόπο τὴν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὸ βίωμα τῆς πιστευσῆς κοινότητος, ποὺ προσφέρει τὴν ἀναίμακτη θυσία. Τὰ νοήματά της ὑψηλά. Ἡ φράσις της τέλεια. Τὸ ὕφος της κατανυκτικὸ καὶ θεοπρεπές. Διδακτικὴ καὶ ὁδηγοῦσα τὶς ψυχὲς στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ Πατέρα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὴν τελῆτε μὲ κατάνυξι, ἱεροπρέπεια καὶ ἐπιμέλεια. Ὅμοίως καὶ τὰ ψαλτὰ μέρη της εἶναι μοναδικά. Οἱ ἱεροψάλτες πρέπει νὰ ψάλουν τὰ καθιερωμένα μέλη κατὰ τὴν μουσικὴ παράδοσι. Οἱ νεώτεροι ἐξασκηθῆτε ἀναγιγνώσκοντές τὴν κατ' ἰδίαν πρὶν τὴν τελέσετε. Κατὰ τὴν Ε΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, ἐπειδὴ συμπίπτει ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ θὰ τελεσθῇ ἡ θεία Λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου.



Δὲν θὰ παραλείψετε καθ' ἕκαστον Σάββατον νὰ τελῆτε τὴν θεῖαν Λειτουργίαν κατὰ τὸ πρόγραμμα.

## 2. Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ λόγου

Στὰ κηρύγματά σας, στίς ἐσπερινές ὁμιλίες καὶ στὸ λοιπὸ πρόγραμμα πνευματικῆς οἰκοδομῆς τῶν πιστῶν, παρακαλοῦμε νὰ ἀναπτύσσετε θέματα πνευματικῆς ζωῆς, συμβάλλοντα στὴν περαιτέρω καλλιέργεια τῶν πιστῶν καὶ στὸν πνευματικὸ καταρτισμὸ τους. Ἡ διδασχὴ μας ὀφείλει νὰ ἔχη ὡς τελικὸ σκοπὸ αὐτό, ποὺ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔθετε, ὁ ὁποῖος πονοῦσε καὶ ἀγωνιοῦσε γιὰ τὰ πνευματικά του παιδιὰ «*ἄχρις οὔ μορφωθῇ Χριστὸς*» (πρὸς Γαλάτας δ' 19) σ' αὐτά.

Γιὰ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν θὰ διανεμηθοῦν ἀπὸ τὸ παγκάρδι διάφορα φυλλάδια, τὰ ὁποῖα προετοιμάσαμε καὶ ἀναφέρονται σὲ διάφορα θέματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

## 3. Ἡ ἱερὰ ἐξομολόγησις.

Τὴν περίοδο αὕτὴ οἱ πιστοὶ ζητοῦν νὰ ἐξομολογηθοῦν. Ἀκόμη προσέρχονται καὶ ἄλλοι ἀδελφοί μας γιὰ πρώτη φορά. Παρακαλοῦμε νὰ εἰσθε συνεπεῖς στὸ καθῆκον αὐτὸ καὶ νὰ τὸ ἀσκῆτε συμφώνως μέ τις προϋποθέσεις τῆς Ἐξομολογητικῆς καὶ τις ὁδηγίες ποὺ ἔχομε δώσει κατὰ τις συνάξεις μας.

Ὡστόσο, ἤδη σᾶς ἔχει κοινοποιηθεῖ τὸ πρόγραμμα ἐξομολογήσεως τοῦ Ἱεροκλήρου Ἀρχιμανδρίτου κ. Διονυσίου Σιφναίου στίς ἐνορίες καὶ παρακαλοῦμε νὰ τὸ ἀνακοινώσετε στοὺς ἐνοριῖτες σας, ὥστε ὅσοι θέλουν νὰ ἐξομολογηθοῦν νὰ γνωρίζουν γι' αὕτὴ τὴν δυνατότητα.

Ἰδιαίτερη μέριμνα πρέπει νὰ ἐπιδείξετε γιὰ τὴν ἐξομολόγησι τῶν νέων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

## 4. Ἡ Ἐλεημοσύνη

Τὴν περίοδο τῶν Νηστειῶν οἱ πιστοὶ ἀσκοῦνται στὴν ἐλεημοσύνη στὴν ὁποία ἀναφέρεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

α) Ὁ σοφὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προτρέπει: «*ἐλεημοσύνη καὶ πίστις μὴ ἐκλιπέτωσάν σε*» (Παροιμιῶν γ' 3).

β) Ὁ αὐτὸς σοφὸς διαπιστώνει ὅτι: «*ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρωνται ἁμαρτίαι*» (Παροιμιῶν ιε' 27). Ἐπίσης: «*Ἐλεημοσύνη ἐξιλάσεται ἁμαρτίας*» (Σοφίας Σειρὰχ γ' 3).

γ) Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὑποδεικνύει νὰ μὴν ὀλιγοψυχοῦμε, χάνουμε τὸ θάρρος καὶ τὴν διάθεσι γιὰ προσευχὴ καὶ νὰ μὴν παραλείπουμε τὸ καθῆκον τῆς ἐλεημοσύνης «*μὴ ὀλιγοψυχῆσης ἐν τῇ προσευχῇ σου καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ παρίδης*» (Σοφίας Σειρὰχ ζ' 10).



δ) Τὴν σημασία τῆς ἐλεημοσύνης στὴν πνευματικὴ ζωὴ ἐξαίρει τὸ χωρίο «Ὁ ποιῶν ἐλεημοσύνην θυσιάζων αἰνέσεως» μετὰ τὸ ὅποιο ἡ ἐλεημοσύνη ἐξισοῦται μετὰ θυσία εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεό. (Σοφίας Σειράχ λε' 2).

ε'. Ὁ Τωβὶτ συμβουλεύει τὸν υἱό του, ὅτι εἶναι «ἀγαθὸν προσευχὴ μετὰ ἐλεημοσύνης» (Τωβὶτ ιβ' 8) «ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου ρύεται» (Τωβὶτ ιβ' 9)

ς'. Περὶ ἐλεημοσύνης ὠμίλησε καὶ ὁ Κύριός μας νομοθετῶν τὸν τρόπο τῆς ἀσκήσεώς της ἀπὸ τοὺς μαθητές Του. «Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν» (Ματθαίου ς' 2).

Στοὺς λόγους τοὺς οἱ θεοφόροι πατέρες καὶ διδάσκαλοί μας προτρέπουν τοὺς πιστοὺς αὐτὴ τὴν περίοδο μαζί με τὴν νηστεία νὰ ἀσκηθοῦν καὶ στὴν ἐλεημοσύνη.

#### 5. Ὁ χώρος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ.

Ὁ ἱερός ναὸς καὶ τὸ γενικώτερο κλῖμα στὶς ἱερές Ἀκολουθίες τῶν ἡμερῶν πρέπει νὰ εἶναι κατάλληλο μετὰ τὸ κλῖμα τῆς περιόδου καὶ ἀνάλογο μετὰ τὸ ἥθος τῶν πιστῶν. Ἡ κατάνυξις, ἡ ἱεροπρέπεια, ἡ σεμνότης συμβάλλουν καὶ ἐμπνέουν τοὺς πιστοὺς.

#### 6. Οἱ Κατανυκτικοὶ Ἑσπερινοί.

Στὴν Ἱερὰ Μητρόπολί μας θὰ τελεσθοῦν κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξι οἱ ἑξ (6) Κατανυκτικοὶ Ἑσπερινοί, τὶς Κυριακές τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Μετὰ τὸν Κατανυκτικὸ Ἑσπερινὸ θὰ ἀκολουθῇ ἡ καθιερωμένη ἑσπερινὴ ὁμιλία μας.

Στοὺς Κατανυκτικοὺς Ἑσπερινοὺς θὰ εἰσθε ἅπαντες παρόντες. Θὰ λαμβάνουν μέρος οἱ καθοριζόμενοι πρεσβύτεροι δι' ἕκαστον Κατανυκτικὸ Ἑσπερινὸ καὶ οἱ Διάκονοι. Ἐπίσης τοὺς χοροὺς τῶν ἱεροψαλτῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ θὰ πλαισιώνουν οἱ ἱεροψάλτες τῶν ἐνοριῶν μας, οἱ ὅποιοι ὀφείλουν νὰ προσέρχονται σ' αὐτούς. Προσωπικῶς δέ, θὰ ἐνδιαφεροῦμε νὰ διαπιστώσουμε, ποῖοι ἀπὸ τοὺς ἱεροψάλτες ὑπακούουν στὴν Προϊσταμένη αὐτῶν Ἀρχὴ καὶ ποῖοι τὴν ἀγνοοῦν. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τοὺς ἐνημερώσετε ἐγκαίρως γι' αὐτὴ τὴν ἐντολή μας.

Ἐξετυπώσαμε γιὰ τοὺς πιστοὺς τὴν Ἀκολουθία ἐνός ἐκάστου Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ σὲ ἰδιαίτερο φυλλάδιο, ὅπως καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, τὸ ὅποιο καὶ θὰ διανέμεται δωρεὰν στοὺς πιστοὺς, προκειμένου νὰ διευκολυνθοῦν νὰ συμμετάσχουν στὴν Ἀκολουθία καὶ νὰ ἀποκτοῦν τὴν ὀρθόδοξο λειτουργικὴ ἀγωγή.

Τέλος ὑπομιμνήσκουμε, ὅτι ὀφείλετε καθ' ἑκάστη Κυριακὴ στὴν Ἀπόλυσι τῆς θείας Λειτουργίας, νὰ ἀνακοινώνετε, ὅτι καθ' ἑκάστη Κυριακὴ τελεῖται στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερό Ναὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς καὶ ὥρα 6 μ.μ. ἡ



Ἀκολουθία τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ με χοροστασία μας καὶ ὁμιλία μας ἐπὶ θεμάτων πνευματικῆς οἰκοδομῆς.

Ἐξυπακούεται, ὅτι ἡ Ἀκολουθία τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ θὰ τελεῖται στὶς ἐνορίες κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ δὲν θὰ παραλείπεται μετὰ τὸ πρόσχημα, ὅτι τελεῖται στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ ἐπίσημα μετὰ τὴν χοροστασία μας.

Κατὰ τὸν πρῶτο Κατανυκτικὸ Ἑσπερινὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, ὁ ὁποῖος λέγεται «Ἑσπερινὸς τῆς συγγνώμης», ὁ ἱερέας παρέχει στοὺς ἀδελφούς καὶ συλλειτουργοὺς του καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ τοὺς πιστοὺς τὴν ἄφεσι γιὰ ὅσα τὸν ἐστενοχώρησαν ἢ τὸν ἀδίκησαν καὶ καλεῖ τοὺς πιστοὺς τὸ αὐτὸ νὰ πράξουν γι' αὐτὸν καὶ μεταξὺ τους.

Ἀδελφοί μου,

Ὁ Θεὸς μᾶς ἀξιώνει καὶ θέτει στὴν διάθεσί μας τὰ σωστικά μέσα τῆς Χάριτός Του γιὰ νὰ προκόψουμε στὴν ἀρετὴ καὶ νὰ τελειοποιηθοῦμε, νὰ ὠριμάσουμε τόσο μέχρι νὰ φθάσουμε «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους δ' 13).

Ἄς ἐπωφεληθοῦμε ἐμεῖς καὶ ἅς βοηθήσουμε καὶ τοὺς πιστοὺς μας.

Καλὴ Τεσσαρακοστή. Ὁ Θεὸς μαζί σας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ.